СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 58. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 13-го березня 1939. No. 58. Jersey City, N. J., Monday, March 13, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОПОМОГИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт повідомив провідників більшости в конгресі, що він вишле в понеділок нове послание до конгресу й буде в ньому домагатися знову збільшення видатків на допомогу безробітних на 150 мільйонів долярів.

Президент заявив членам комітету палати послів для видатків, котрі відвідали його в Білому Домі, що він підносить це домагання по докладнім розгляді потреб допомоги, зладженім урядом для допомогових робіт.

НЕ МОЖУТЬ ПОГОДИТИСЯ НА ПОТРЕБИ КРАЄВОЇ ОБОРОНИ.

ВАШИНГТОН. — Представники обох палат конгресу для справи краевої оборони не прийшли ще до спільного рішення щодо фінансових потреб армії й фльоти, не дивлячися на велике число відбутих засідань.

Одною з поважних перешкод до згоди є теж питання, як примінювати до продукції літаків закон Вагнера про мінімальну заплату й максимальну довжину праці.

КАНАДА ОБМЕЖУЄ ЗИСКИ З ВІЙНИ.

ОТАВА (Канада). — Канадійський уряд вніс у домініяльнім парляменті проект закону, на основі котрого підприємства, що будуть робити військові достави вчас війни, будуть обмежені в своїх зисках до 5% від інвестованого капіталу.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ШПИГУНІВ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Лава присяжних суддів у місцевому федеральному суді признала Гафиса Салича, бувшого детектива военної фльоти, та Михайла Горіна, російського туристичного агента, винуватими шпигунства в користь Росії. Жінку Горіна звільнено.

Засудженим грозить кара вязниці до 42 літ.

ГАЙНС ХОЧЕ РЕЗИГНУВАТИ.

НЮ ЙОРК. — Джеймс Гайнс, котрого присяжні судді недавно тому признали винуватим заговору захороняти полісових рекетірів, ведених Дочом Шульцом, вніс до Демократичної Партії свою резигнацію зо становища окружного лідера 11. дистрикту в Ню Йорку.

ДЮІ ПОЧИНАЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ НОВОГО РЕКЕТУ.

НЮ ЙОРК. — На домагання прокуратора Томаса Е. Дюї арештовано 24 особи, що, як каже Дюї, належали до адвокатського рекету „погоні за амбулянсами".

Прокураторія каже, що члени рекету дізнавалися з поліційних рекордів про нещасні випадки й використовували ці інформації, щоби накидатися жертвам випадків з правничими прислугами.

ЩЕ ОДИН РЕКЕТ ПІД РОЗСЛІДОМ.

НЮ ЙОРК. — Сола Улмана, адвоката, бувшого републиканського асемблімена й від 13 літ асистента прокураторії, поставила велика лава присяжних судів на суд те, що, мовляв, він за хабарі закривав перед судовим переслідуванням шайку злочинців, що займалися зганянням плоду.

НОВІ ОСЯГИ УКРАЇНЦЯ-КАРТУНІСТА.

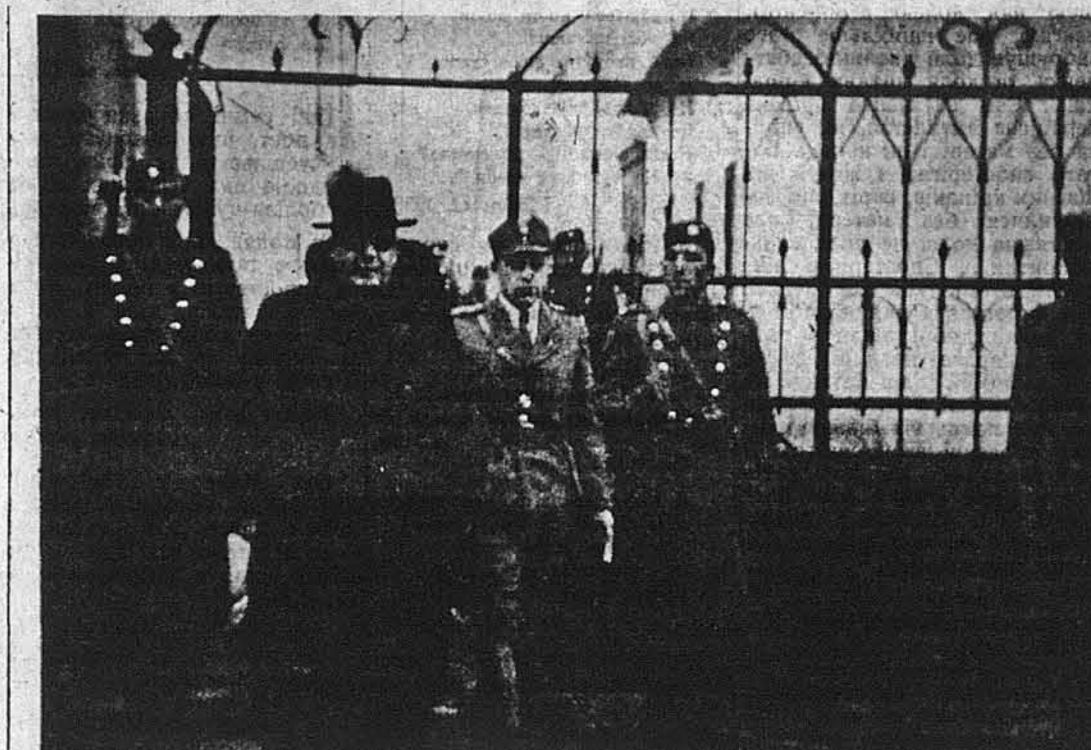
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — „Івнінг Поблик Леджер" заповів великими оголошеннями, що зачинає друкувати картуни Джана Росола, відомого з того, що своїми картунами смішив мільони читачів часопису „Сатердей Івнінг Пост". Серія нових картин виходитиме під назвою „Кітка і хлопя" ("THE CAT AND THE KID"). Картини є синдиковані й будуть появлятись також по інших американських газетах. Згаданий часопис уже зачав їх друкувати.

„Джан Росол" це Іван Росолович, відомий добре українцям зі своїх знаменитих картин, поміщуваних час до часу в „Юкраїнієн Вікл" а пристосованих до українського життя. Є вони також в Ювилейній Книзі У. Н. Союзу. Картуніст є сином відомої з патріотизму української родини Росоловичів.

ВЖЕ ВІДКРИТО ОДНУ ВИСТАВУ ДЛЯ ПУБЛИКИ.

НЮ ЙОРК. — На виставовій площі світової вистави відкривається в найближчий четвер виставовий ресторан відомої пивної фірми Валантайна, званий „Балантайн Ін".

З огляду на те, що хтось пустив чутку, що всі платні вступи на вистави виносять загальну суму 60 долярів, виставова корпорація обчислила офіційно, що кожний, хто захоче відвідати всі експонати, де буде платитися спеціяльний вступ, буде мусів це зробити за 15 долярів.

ПРЕМІЄР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ, О. АВГУСТИН ВОЛОШИН.

З ним його секретар, Іван Рогач.

(Картина з фільми „Україна в Огні". Насвітлив В. Бльондиненко).

ПОМЕР ОБОРОНЕЦЬ ПЕРЕМИШЛЯ.

У Будапешті помер ген. Тамаші, славний з оборони Перемишля підчас облоги москалями 1915-го року. Померший генерал мав 79 літ. У Перемишлі попав разом з ген. Кусманеком у московський полон і перебував у містечку Задонську, воронізької губернії.

ЛІЧНИЧА ВАРТІСТЬ МЕДУ.

Мід — то дуже здорова пожива. А крім того, меду можна вживати і як лікарства на кашель, дихавицю і інші недомагання віддихових приладів тіла.

МУЗИКА ЛІКУЄ ЗАНИК ПАМЯТИ.

Визначний паризький невролього д-р Дергнер поручає особам, що терплять на заник памяти, слухали легкої музики. Згаданий лікар ствердив, що пацієнти, які лікувалися його методами, відзискували давні мнемотехнічні здібності. При тім зовсім байдуже, чи пацієнт музикальний, чи ні.

ПРИГОДА В ТРАМВАЮ.

Варшавський „Момент" повідомляє, що у Варшаві недалеко Белян всів до трамваю ч. 17 якийсь пасажир, а що всі місця були заняті, зачав в агресивний спосіб „чіпатися" до сидячого пасажира з бородою, заявляючи, що цей жид повинен йому відступити місце. Сидячий зареагував словом „оферма!" Тут підскочив якийсь підпоручник і разом з пасажиром, що мав апетит на місце, не перебирали в словах. Трамвай спинився, закликали поліціянта і обвинували сидячого пасажира з бородою, що образив польський нарід. Постерунковий вилегітимував сидячого. Виявилося, що „напастований — ніякий жид, а генерал бригади Польських Військ у стані спочинку! Підпоручник зачав перепрошувати генерала. Але генерал закликав жандармерію й велів арештувати підпоручника.

ОБГОВОРЮЮЧИ ПОЛІТИКУ МАНІТОБИ ПРИХИЛЬНО ВИСЛОВИВСЯ ПРО УКРАЇНУ.

Еррик Ф. Виллис, посол до манітобської леґіслятури і провідник консервативної партії Манітоби, виголосив через радіо в середу, дня 1. березня ц. р. бесіду, в якій він виложив свої погляди на справи манітобського уряду. При кінці бесіди Е. Ф. Виллис висловив свою дуже симпатичну опінію про українців у Канаді.

КАЖУТЬ, ЩО НЕЗАМУЖНІ МАТЕРИ СПЛЯТЬ НА ПІДЛОЗІ.

Шпиталі Мерсі і Салвейшен Армі в Реджайні є так переповнені незамужними матерями, що декотрі сплять на підлозі, говорили жінки на мітингу екзекутиви Робітничого Товариства.

Депутація жінок, яка це піднесла, твердила також, що вину за ту ситуацію треба приписати фармерському плянові бонусу. Говорили, що це є „кримінальним посилати молодії дівчата на фарми на підставі цього провінціяльного урядового пляну".

МАГНЕЗІЯ ТА ІНСУЛІНА ПРИСИПЛЯЮТЬ.

Коли д-р Пааво Соульмалайнен, фінський науковий дослідник, запустив їжакові дозу магнезії та інсуліни, то їжак заснув зимовим сном, хоч до зими було ще далеко. А коли встрикнув йому кальцію, то їжак пробудився. Тож виходить, що в осени в таких звірів, що то засипляють на зиму зимовим сном, збільшується у крові скількість магнезії, а під весну кальцію.

СУМНА СТАТИСТИКА.

В минулому році на терені м. Стрия 180 осіб покинуло батьківський обряд, з того 55 осіб уроженців Стрия (10 жінок і 34 мужчин). Навіть у такому свідомому осередку як Стрий, зміна обряду — на жаль — не є буденним явищем і польські алярми про „курчене сен стану посядання" набирають окремого посмаку.

ВІДНОВЛЯЮТЬ ПАМЯТНИКИ В ПОЛТАВІ.

Большевики готовляться святкувати роковини битви під Полтавою. В Полтаві й в її околицях відновляють памятники, побудовані з нагоди бою 1709-го р. царським урядом.

БОРЩ ЛІКАРСТВОМ.

Борщ — то не тільки здорова їда. Борщ має і лічничу вартість. Борщ прочищує шлунок та кишки. Борщ помагає і хворим на нервовий розстрій та пригноблення. Коли у шлунку та кишках застій та млявість, то людина почувається пригнобленою. А коли борщ добре прочистить шлунок та кишки, то ціле тіло наче відживає і пригноблення минається.

МОЛОКО ЛІКОМ ПРОТИ ЗАТРУЄННЯ ЛУГОМ.

Колиб людина напилася лугу-золи, пробуючи погубити себе, то можете врятувати її солодким молоком. Коли затроєний відмовляється пити молоко, то силою влийте йому в рот.

У БЕРЕЖАНСЬКИХ АРЕШТАХ.

До бережанських арештів привезли Всеволода Лемеху, студ. І. р. прав із Станиславова та Ярослава Сеньковського студ. І. р. богословія з Кукільник пов. Рогатин — обох під замітом приналежности до ОУН. Крім того під замітом приналежности до ОУН сидять арештовані: Іван Бучинський с. Степана, Михайло Крих с. Дмитра, Іван Липкий с. Теодора, Василь Горохівський с. Михайла, Омелян Шимонович с. Гринька — всі з Козівки та Гнат Лема, Павло Козак, Лев Дулеба й Михайло Хлопась — усі з Гайку біля Шибалина.

ОЦЕТ ЛІКАРСТВОМ.

Щоб не заразилася рана, намащуємо її йодом. Та коли нема під руками йоду, то можемо вжити звичайного оцту. Взагалі оцет і охороняє рану і змягчує напухлини.

СПРОБА ПЕРЕВОРОТУ В СЛОВАЧЧИНІ

Чеські жандарми заляли край. Міністри під арештом.

ПРАГА. — Ціла Словаччина знаходиться в стані облоги. Чеські жандарми заняли всі державні будинки, а також окупували редакції словацьких часописів, а навіть фабрики. Премієр міністрів Тісо усунений і знаходиться під домовим арештом. Інші міністри, як Дурцянський, Ванко і Прузінський — арештовані також. Але Дурцянський втік за границю і перебуває у Відні. Причини арешту і стану облоги є ці, що згадані міністри, при помочи націоналістичної організації „Гвардія Глінки" хотіли цілком відлучитись від чехів і створити свою цілковито незалежну державу. Чужі кореспонденти, подаючи цю новинку, говорять, що чеський уряд приняв сильні міри, щоб не допустити до цілковитого розчленування Чехо-Словаччини і тепер він зробив зо словаками те, що тиждень тому зробив з карпато-українцями.

Празький уряд запевняє...

Празький уряд видав запевнення, що ці гострі міри цілком не спрямовані на те, щоб відобрати словакам і українцям ту волю і ту автономію, яку вони по Мінхенськім договорі дістали, тільки на те, щоб завести лад і порядок. Чехи говорять, що вони свято шанувати нововиборені права словаків і українців. Проте ці запевнення не задоволяють словаків. В Словаччині далі неспокої, а населення, головно молодь, бурливо демонструє по вулицях. Премієр Тісо звернувся офіційно до Гітлера за помочею. Словацькі німці теж демонструють і солідаризуються зо словаками. Радієва стація з Відня надавала пояснення в тій справі і говорила, що поступок чеського уряду є незаконний, премієр Тісо далі є премієром, а міністер Дурцянський, що перебуває тепер у Відні, має повновласти в імені словацького уряду говорити за границею.

Новий уряд.

Новим словацьким премієром є Сівак. В його руках є зложені такі міністерства: внутрішніх справ, справедливости, транспорту, публичних робіт і торговлі. Зо старого кабінету залишились міністри: Сидор і Теплянський. Та фактично ціла найвища команда над Словаччиною зложена в руках чеського генерала Еліяса. Йому на поміч далі наплива́ють з Чехії війська.

НАДЗВИЧАЙНІ НАРАДИ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд зібрався серед ночи на наради. На нарадах був Гітлер. Обговорювано справу помочи Словаччині, про яку просив усунений чехами словацький премієр Тісо. Покищо уряд не висказав свого слова. З натяків видно, що німецький уряд не буде толерувати поступовання чеського уряду, який починає ламати свої зобовязання, дані в Мінхені. А ті зобовязання такі, що чехи мають шанувати свободу словаків і українців. Німецька преса вороже відноситься до чеського поступовання, а навіть перестерігає чехів. В німецьких офіційних колах є таке переконання, що чехи самі, без чужої заохоти, не відважилися цього робити. Правдоподібно вони дістали цю заохоту в Англії, підозрівають німці.

І СТАЛІН ЗАГОВОРИВ!

МОСКВА. — На зїзді всекомуністичної партії в Москві виголосив Сталін промову, в якій обговорював міжнародне положення і політику Советів. Сталін накидався на Англію, Францію і Америку, що вони хочуть спрямувати німців проти Советів й тим охоронити себе. В тій цілі, говорив Сталін, англійські, французькі та американські газети стільки плещуть про похід Гітлера на Советську Україну. А в цьому нема правди, потішав присутних Сталін. Гітлер, говорив він далі, замісць послухати демократичних країв, тепер звернувся проти них і шукає кольоній.

Сталін висказувався згірдливо про Карпатську Україну, називаючи її „комахою" з якою хочуть деякі люди злучити „слона", яким є Советська Україна. Сталін запевнив, що Советы не мають ніяких ворожих замірів до інших держав і будуть жити в згоді зо всіми, що шанувати́муть советські границі. Колиб одначе хто хотів напасти на Совети, то вони віддадуть за один удар — два, говорив Сталін. Замітне те, що він гостріше висказувався про демократичні краї, ніж про Німеччину, Італію та Японію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОТРЕБА ДОПОМОГТИ

Як часописи донесли про те, що уряд Карпатської України віднісся до українців по цілому світі, щоби себе оподаткували і зложили по пів проценту від своїх річних прибутків на допомогу своїй державі, то цей поклик зустрівся всюди з прихильністю. Появилися у тій справі вже ріжні відозви і статті. Виринули вже ріжні пляни, як поодиноких людей так і орґанізацій. Все те є зрозумілим і природнім явищем. І так воно повинно бути, коли клич „власними силами" має бути основою відбудови української державности.

Треба допомогти! З тим ми всі згідні. Але як? Ось це вже більш складна справа. Бо в тому випадку не іде вже про принагідні збірки, що ми їх звикли збирати на ріжні цілі. Тут треба більшої допомоги, бо треба допомогти **державі,** а не якійсь одній установі, одній цілі чи потребі. Якаб мала та Карпатська Україна не була, але у неї є такі самі потреби як і в великої держави. Є ріжниця тільки у розмірах потреб і в висоті видатків. Є також ріжниця в тому, що Карпатська Україна не може позволити собі на деякі такі видатки, на які може спромогтись більша й багатша держава. Але є ціла низка таких потреб, які **мусять бути заспокоєні.** От про це треба подбати. Бо хоч та наша держава не буде в золоті й оксамітах, але треба, щоб її стати на рідну опанчу. Треба, щоб вона мала культурний вигляд, щоб кожний, що її відвідає, набрав такого переконання про український нарід, що він господарний, грамотний, охайний, культурний і здоровий.

Нам здається, що Карпатська Україна підійде до цеї допомоги, яку надіється дістати в Америці, в спосіб бизнесовий, що буде старатись дістати між нами капітал на інвестиції. Та це є річ уряду Карпатської України. Зі свого боку знаємо те, що наша допомога повинна продовжуватись і в тім виді, як це було досі. Вона мусить ще скріпитись, бо ми свідками таких подій, що **гроші стають дуже поважним фактором в Карпатській Україні.** Ясне як на долоні, що вона тоді буде справді самостійною, коли сама зможе впорядкувати свої фінанси і стати самовистарчальною. З того, що тепер пишуть про природні багатства цеї країни, видно, що Карпатська Україна не є бідним краєм. Це ті, що ту землю поневолювали, зробили її такою бідною, що вона не могла досі себе сама виживити. Тому з боку американських українців треба їй тепер допомогти стати на власні ноги. Бо тільки тоді зможе вона вести і **дійсно самостійну** українську політику. Ось так треба розуміти справу фінансової допомоги Карпатській Україні.

Марія Омельченкова (Прага).

Діти в творах Шевченка

„Хто не любить дітей, той не знає, що то є справжня любов", сказав Т. Ґ. Масарик.

Наш велетень української літератури Т. Г. Шевченко, не тільки згадує в своїх творах про дітей, але він подав нам, як у „Кобзарі" так і в прозі, прекрасні образи української дитини. Шевченко малює дітей яскравими, теплими барвами, він знаходить для них пестливі, ласкаві слова, він добре знає душу дитини, глибоко відчуває її потреби, він справді гаряче любить дітей, найцінніший скарб нашого народу. Тому Шевченко боліє душею над долею дітей-сиріт, взагалі, але найбільше його зворушує доля дитини-безбатченка та доля дитини кріпака... Сам Шевченко прожив нерадісне дитинство, як сирота без матері і як кріпак. Багато спостерігав з життя нещасних кріпаків, сиріт, що залишилися без матери, але найтяжча доля, це доля сина-покритки... Спостерігав він і життя дитини, яка має батьків, яка виростає в родині, або яку взяли добрі люди за дитину і справді дали їй все те, що далиб їй рідні батьки. Це найщасливіші діти у Шевченка. Але подав він більше сумних образків дітей-сиріток. В них знаходимо ми його автобіоґрафічні згадки про його дитинство. Шевченко зворушує нас своїм образком сирітки під тином...

„... як побачу
Малого хлопчика в селі:
Мов одірвалось од гіллі,
Одно-однісеньке під тином
Сидить собі в старій рядниній...
Мені здається, що се я,
Що це-ж молодість моя.
Мені здається, що ніколи
Воно не бачитиме волі,
Святої воленьки! Що так
Даремне, марне пролетять
Його найкращії літа;
Що він не знатиме, де дітись
На сім широкім вольнім світі,
І піде в найми..."

(Кобзар, ст. 560—1.*)

Другий образочок сирітки, який нас завше зворушує, подав поет у віршу „На великдень" (що його часто декламують діти при всяких Шевченкових святах), коли бідна дівчинка не може нічим похвалитися, тільки обідом у попа...

„На великдень, на соломі
Проти сонця діти
Грались собі крашанками,
Тай стали хвалитись
Обновами...

Тому к святкам
С лиштвою пошили
Сорочечку, а тій стьожку,
Тій стрічку купили;

Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові;
Кому свитку...

Одна тільки
Сидить без обнови
Сиріточка, рученята
Сховані в рукави.

— Мені мати купувала...
— Мені батько справив...
— А мені хрещена мати
Лиштву вишивала.
„А я в попа обідала!"
Сирітка сказала..."

(Кобзар, ст. 554—5).

*) Цітати з віршів беремо з Видання творів Шевченка—Київ—Ляйпціґ, видання Богдана Лепкого.

Скільки глибокого почуття виявив поет до дитини! Ця бідна дівчинка теж має гордощи не бути позаду... Але якаж може бути радість, коли не має нікого, хтоб нею піклувався! Добре хоч знайшовся добрий священик, що нагодував її на Великдень...

Але мало добрих людей на світі, і більшість людей лише використовує сироту, а зокрема чужі люди...

„ довгий шлях, — як човнові
До синього моря, —
Сиротині на чужину,
А там — і до горя:
Пограються добрі люди,
Як холодні хвилі,
Поки схочуть, поки стане
В сердешного сили;
Потім собі подивляться,
Як сирота плаче;
Потім спитай — де сирота?
— Не чув і не бачив!"...

(Човен, ст. 172.).

Та найтяжча доля сироти-безбатченка, сина покритки... Діти-сироти, що втратили батька і матір, мають могилу батьків та славу...

„Їм Могила зосталась,
Їм зосталась добра слава...
Така сирітка „Виллє сльози на [могилу,
Серденько спочине"...

А безбатченкові що зістанеться?...
„Що зосталось байстрюкові?
Хто з ним заговорить?
Ні родини, ні хатини;
Шляхи, піски, горе"...

(Катерина, ст. 34).

Найсмутніший образок такого безбатченка подав нам поет, це син Катрусі, покритки, яка з горя покінчила своє життя...

„А дитина, сердешна дитина.
Обідрана, ледве-ледве
Несе ноженята.
Безталанний син Катрусі"...

(Черниця Маряна, ст. 153).

Життя такого сироти гірше життя сироти-собаки...

„Сирота собака має свою долю,
Має добре слово в світі сирота;
Його бють і лають, закують в [неволю,
Та ніхто про матір на сміх не спита.
А Івася спитають, зарання спитають,
Не дадуть до мови дожить.
На кого собаки на улиці лають?
Хто голий, голодний під тином [сидить?
Хто лобуря водить? Чорняві [бастрята...
Одна його доля — чорні бровенята,
Та й тих люди заздрі не дають [носить".

(Катерина, ст. 30).

Така дитина стане за проводиря у Кобзаря:

„Торбинками обвішаний
Його провожатий;
Мале дитя коло його
На сонці куняє...
Хто йде, іде неминає:
Хто бублика, хто гроші
Хто старому, а дівчата
Шажок міхоноші"...

(Катерина, ст. 35).

А ось Ярема гайдамака, теж мав гірке дитинство, бо був сирота...

„Сирота Ярема, сирота убогий:
Ні сестри, ні брата, нікого нема!
Попихач жидівський, виріс у порогу,
А не клене долю, людий не займа...
...Трапляється, часом тихенько [заплаче,
Та й то не од того, що серце [болить:
Що-небудь згадає, або що [побачить...
Та й знову до праці: оттак треба [жить!"...

(Гайдамаки, ст. 75).

Лихая доля була дитини-кріпака „Вони були дешевше панської собаки"... Про таку долю кріпацької дитини довідуємося ми з поеми „Варнак":

„У тім селі, на безталання
Та на погибель виріс я...
Лихая доленка моя!
У нашої старої пані
Малії паничі були, —
Таки однолітки зо мною.
Вона й бере мене в покої
Синкам на виграшку. Росли,
Росли панята, виростали...
Як ті щенята, покусали
Не одного мене малі"...

(Варнак, ст. 433).

Такі сумні образки змалював поет, щоб звернути увагу суспільства на гірку, тяжку долю цих нещасних дітей, бо боліла душа поета за ними.

Та подав він і образки щасливого дитинства, це коли діти виростають в родині, коли мають батьків, діда й бабу. Або коли добрі люди приняли сирітку за власну дитину. В такій родині діти:

„Рожеві квіти, доглядані, смілі, [викохані діти"...

Ось Марко в „Наймичці" для своїх названих батьків приніс щастя: „От і талан, от і доля", говорить Трохим до Насті, коли їм підкинуто Марка. Вони:

„Не знають, де його діти,
Де посадить, де положить"...
Росте Марко,
І дійна корова
У розкоші купається"...

(Наймичка, ст. 281-82).

Правда, став Марко більше щасливий, коли стала ним піклуватися його рідна мама — Ганна, як наймичка... А коли Марко виріс, одружився так і він сам любив своїх дітей, що видко з того, як він повернув з чумакування:

„А діточкам черевички,
Фіґ та винограду"... привіз Марко.
Це була розкіш і на ті часи...

В такій родині і діді і бабуся пестять дітей і там діти радісні і щасливі. Поет добре знав українську родину, що була певнимм оральним закладом народнього життя. Ось бабуся повернула з прощі й привезла гостинці внукам:

„І хрестика і дукачика й намиста [разочок
Одиночці і червоний з фольґі [образочок;
А Карпові соловейка та коників [пару"...

А ось прекрасний образочок щасливих дітей, що граються з дідом:

„Старий сидів в сорочці білій
В брилі на приспі.
Перед ним
З собакою унучок грався,
А внучка в юпку одяглась
У Катрину, і ніби йшла
До діда в гості.
Засміявся
Старий і внучку привітав,
Неначе справді молодицю:
„А деж ти діла паляницю?
Чи, може, в лісі хто одняв?
Чи попросту забула взяти?
Чи, може, ще й не напекла?
Е, сором, сором! лепська мати"!...

(Наймичка, ст. 290).

Прекрасний образок щасливої дитини, хоч і у бідної матери, це з дитинства Ісуса...

Марія... „Взяла
У холодочок завела,
В бурян, в садок, поцілувала
Та коржиком нагодувала,
Свіженьким коржиком; воно-ж
Попестилось собі, погралось
Та й спатоньки, мале, лягло,
Таки-ж у неї на колінах.
Ото-ж і спить собі дитина,
Мов янголяточко в раю"...

(Марія, ст. 665).

Для Шевченка діти „Божа велика благодать", вони завше, чи бідні сироти, чи щасливі діти, що мають батьків, — всі прекрасні, кохані... Він звертається до них з ніжними словами...

Рости, рости моя пташко,
Мій маковий цвіте,
Розвивайся", говорить поет до малої Маряни... (ст. 322).

І навіть при описах природи, коли хоче виразно її змалювати, вживає образків дитини:

Хатки біленьки виглядають,
Мов діти в білих сорочках
У піжмурки в яру гуляють"...

(Сон, ст. 392).

І сонечко, найкращий дар природи, у поета як мала дитинка...

„Неначе ляля в льолі білій,
Святеє сонечко зійшло"...

(Кобзар, ст. 430).

А наш красунь-Дніпро теж у него викликає образ дитини...

„Між горами старий Дніпро,
Неначе в молоці дитина,
Красується, любується
На всю Україну"...

(Кобзар, ст. 481).

Гаряче любить дітей Шевченко, бо гаряче любить свій народ, свою Україну. Для нього діти найдорожчий скарб, він хотів щоб вони були щасливі, здорові, виростали на сильних людей, дітей України. Його образки дітей, це нам його заповіт, берегти наш народній скарб...

І тому в березні, в місяці Великого Тараса, згадаймо за те, як він змалював нам українську дитину. Та згадаймо, що і досі маємо, безбатченків, сиріт, які потребують теплої, матерньої руки, пестливої, ласкавої, а зокрема для тих, що ростуть на чужині...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Т. — „Правду" і всі інші кацапські газети читаємо. Там стільки неправди і таки звичайних дурниць, що шкода з тим входити в якусь дискусію, бо з того не буде ніякого хісна.

М. С. — Польську пресу переглядаємо кожного дня, і той часопис, що Ви цитуєте. Та стаття не є оригінальна. Це передрук зі старокраєвих польських ґазет. На такі справи вже було повно відповідей.

Пані Марія Омельченкова, Прага. — Про ті діти з ґімназії зґадувано на ріжних вічах і при інших нагодах. Такі враження не забуваються.

Український стрілець, Скрентон, Па. — Слушна Ваша завваґа, що „Ваші сусіди" не думають про те, що треба спершу хату будувати, а потім допера малювати. Але треба розібрати ширше. І треба підписувати під такі голоси своє повне імя. Нема причини поступати інакше.

І. В. — Якби тут не ходило про дуже важні й пекучі справи, то булиб цього не порушували. Розуміємо Вас добре.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО ПЕРШОГО СОЙМУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

НА УНО В ЦІЛІЙ КРАЇНІ 92.4%—УЧАСТЬ У ВИБОРАХ 92.5%

Перше число означає скількість всіх управнених до голосування, друге скількість голосувавших, третє голоси за УНО, четверте проти УНО, пяте відношення у відсотках:

Хуст	37,219	33,939	29,658	4,281	87.50
Воловий	17,945	16,725	16,545	180	98.01
Перечин	12,245	11,514	10,774	740	93.57
В. Березовий	13,862	13,379	13,160	219	98.04
Рахів	32,040	30,500	29,286	1,214	96.00
Іршава	25,981	24,469	23,502	967	96.06
Тячово	41,368	39,097	37,494	1,603	95.09
Свалява	26,261	23,603	21,839	1,764	92.52
Севлюш	29,126	27,642	25,807	1,835	93.36
Середне	12,196	11,583	11,060	523	95.80
Чинадієво	33,022	29,516	23,626	5,890	80,04
Разом	284,365	263,202	243,557	19,645	92.40

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(26)

— Ні, ні, — скрикнула Настя — ні, Юрку, ніколи, я твоя, я не покину тебе, не розлучуся з тобою... Ти мій... не проганяй мене... Бери її... роби з нею, що хочеш. Боже мій, Боже мій!

— Віддаєш дитину?

— Віддаю...

Кудеяр підбіг до дитини, схопив її на руки і пігнав в ліс.

Настя стояла немов вкопана, плечми до ліса, куди поніс Кудеяр дитину; вона дивилася в небо, шепчучи молитву... Нараз до її уший донісся переймаючий крик дитини. У Насті підкосились ноги, задрожало серце, по тілу перебіг мороз, усе в ній завмерло; в очах потемніло. Настя упала без чувства.

Кудеяр, перерізавши дитині горло, зачав розглядатися, де її похоронити, а побачивши під деревами заглублення, добув шаблі, розкинув сніг і зачав копати землю. Земля мало ще замерзла. При своїй силі Кудеяр скоро викопав яму на два лікті; положивши в ній трупа дитини, присипав землею, накинув хворосту і загорнув снігом. Покінчивши роботу, скоро пішов до жінки.

Прочунявши з першого болю, бідна Настя сиділа на снігу в якійсь задумі. Кудеяр взяв її за руку, припідняв і сказав: — Усе покінчене! Ходім, серце в город!

Настя не промовила ні слова й пійшла, опираючись на рямя.

VII.

Козацький батько.

Кудеяр з жінкою стояв перед Вишневецьким в тій світлиці в священика Николаївської церкви, звідки князь виїздив перший раз до царя. Настя була одягнена не в давний подертий кожух; на ній була гарна суконна юбка з густими срібними ґудзиками, на голові футряна шапочка. Поверх накинула шубку, покриту вишневим англійським сукном. Кудеяр, вернувши в город, сейчас вибрався на анґлійський двір і приодягнув жінку, на скілько вистало йому гроша, жалуючи, що в Москві не міг її прибрати в такий одяг, в якім, після звичаю своєї рідної сторони, ходила вона по Україні. Шию її прикрасило гарне намисто і коралі та кільканадцять хрестів.

— Злодій, звір лютий, а не чоловік! — говорив Вишневецький. — Як твоя злодійська рука піднялася на невинну дитину. Іроде проклятий! Вовчиця або медведиця тебе знать родила, а не жінка. Ну, не хотів взяти його за сина, то відав би добрим людям; не всіж на білім світі такі кровопійці, як ти. Ти може думаєш, що я тебе буду тримати? Не треба мені дітиубійців, іродів. Колиб ти був лютий і немилосердний до ворогів, то честь, слава і хвала воєнному чоловікові. Але убивати дитину... без захисту, що нічим від тебе не обороняється, тільки слізми і криком... Злодію, злодію, чортівське насіння! Забирайся від мене. Я тебе не хочу знати ти не атаман і не козак, гляди служби у інших. Ба ти думаєш, що тобі це дадуть? Довідається цар, то думаєш, що помилує тебе? У нього в краю не вільно убивати, а то ще невинних дітей. Тебе повісять, злодію, і буде кінець.

Кудеяр мовчав та після звичаю глядів понуро на князя. Але Настя припала до ніг князя.

— Князю, Димитріє Івановичу, змилуйся не гнівайся, не губи його! Прости йому. Мене карай, а не його. Я виновата. Він, голубчик, добрий, дав мені до вибору: захочу, поїду в Черкаси з дитиною і тоді він нічого не заподіє дитині, тільки вже з нами буде вічна розлука, а коли хочу з ним жити по давньому, щоб віддала йому дитину зарізати. А мені лекше було віддати дитину власними руками. Він не насильно убив її, я більше провинилася як Юрій.

— Чомуж ви не віддали дитини в чужі руки? Отець Сильвестер сказав тобі, глупа бабо, що він її возьме, охрестить, виховає і вона би вам нічого не вадила. Чомуж ви, злодії її убили?

— Жінка зі сльозами просила мене, щоби я так зробив: віддав дитину в чужі руки, але я на це не годився — сказав Кудеяр.

— Щож, тобі крови дитинної захотілося, ти жиде проклятий?

— Не хотів, щоби лишилося на світі таке, що опоганило непорочну утробу моєї чесної жінки — сказав Кудеяр. — Коли вона моя жінка, то най не буде з нею такого, на що мені глянути стидно. Князю, ти гніваєшся, але колиб тобі прийшлось бути на моїм місці, те саме зробив би. Колиб цей бісурманський виродок був при життю, то хоч би він був на краю світа, не скінчилась би мука ні моя ні жінки. Все таки деколи і подумала би про нього, пожалувала би і побачити захотіла; а хоч би цього і не було, то я би думав про ню, що вона хоче видіти його, приголубити, та сердив бися на неї без причини. Тепер, як його нема на світі, і сорому на ній не лишилося, який проти її волі на неї упав, то моя Настя, яка давніше така й тепер. Вільно тобі, князю, зробити зі мною, що хочеш, але не поступиш справедливо, коли ізза цього проженеш мене, свого вірного слугу. А що ти, князю, сказав про царя, то ти і чув, як він, будучи в Тайнинськім, сам, немов передвиджуючи, що зі мною станеться, питав мене: що зроблю, коли знайду жінку, і вона буде з чужою дитиною, — та сам і додав по татарськи: кесім башта. Бачиш, князю, цар сам зрозумів, що годі інакше зробити. Одинокий вихід, щоби не лишилося сліду і памяти неволі і сорому.

— Батеньку голубе, — говорила Настя — не гнівайся на мого Юрка. Прости йому; він тобі вірний слуга, такого не знайдеш.

— І так вже велика для нього ласка, — сказав Вишневецький — що я не велів козацтву судити його, а то на певно відрубали би йому голову за убийство дитини. Най забирається від мене. Я кажу — нам козакам не треба іродів.

— Батьку, прости! — кланяючись до землі повторяла Настя.

— Бабо! — сказав Вишневецький. — Я не з таких, що погнівається, посердиться, а відтак розкисне від бабських сліз. Я, що раз скажу, так це і останеться. Ви не загинете. Цар приняв того чоловіка на службу, посілість дав. Ну, і жийте собі! а козаком йому не бути.

В ту пору двері відчинилися. Увійшов царський пристав і сказав:

— Цар-государ вселаскаво приказав привести до нього перед ясні очи Юрія Кудеяра з жінкою, що в полоні віднайшлась.

— Ось вони! — сказав Вишневецький. (Далі буде).

• З ДНЯ •

ІДЕАЛІЗМ — МАТЕРІЯЛІЗМ.

Чи розумно є на закид історичного матеріялізму відповідати: „А ви також збираєте гроші"? Кожний ідеаліст на світі признає вагу матерії. Бож чоловік це сполука духа і матерії. Кожний чоловік мусить кормитись, вдягатись забезпечувати собі пристановище. Кожний ідеалістичний рух потребує й такого матеріялістичного поняття як „гріш", щоб виконувати свою роботу. Те, що якийсь ідеалістичний рух „збирає гроші", ще не відсуджує його від ідеалізму. Так само як матеріялістичний рух, ще не стає ідеалістичним, коли тих грошей не може зібрати.

Маркс, чи Ленін могли з посвятою й без матеріяльних вигід працювати для комуністичного руху. Але чи можна назвати комуністичний рух „ідеалістичним"?

ЩО ТАКЕ „ІДЕАЛІЗМ"?

Ідеалізм це така духова струя, або духове наставлення, яке уважає матерію як засіб до якоїсь вищої цілі, а не як самоціль. Ідеаліст уважає, що тіло має служити духові, який є безсмертний. Зате матеріяліст каже, що тіло, фізична людина, є найвижчою цінністю на світі.

Ідеаліст говорить, що терпіння тіла для якоїсь ідеї є допускальні, а навіть конечні. В дальшім тягу ідеаліст не уважає саме фізичне людське життя за найвищу цінність, а твердить, що для ідеї людське життя можна нераз посвятити.

Матеріяліст каже противно, що фізичне життя чоловіка, його існування — є найвижчою ціллю. Вслід за тим матеріялісти ахкають над всяким пролиттям крови, плачуть над всякими тілесними болями, бідкаються над всякими матеріяльними недомаганнями. Ситий шлунок і тілесні вигоди — це ідеал матеріяліста. Карло Маркс уґрунтував цю фільософію науково, „доказуючи", що ціле людство борикалось, зводило війни, творило ріжні історичні події виключно задля матеріяльних заспокоєнь.

Цю науку Маркса приняли вцілости большевики і інтернаціональні соціялісти. Есенсією їх науки є: „Робітникові не потрібно батьківщини, його батьківщина там, де він може заробити на життя". А їх кличами є: „Пролетарі всіх країн єднайтесь"; „боріться з власними вищими клясами, солідаризуйтесь з пролетарами інших пародів", в імя матеріяльного добробуту.

ПАРАДОКС ІДЕАЛІЗМУ І МАТЕРІЯЛІЗМУ.

Як вже було згадано, ідеалісти не відкидають матерії тільки уважають її другорядною вартістю. Суспільні устрої, що опираються на ідеалізмі не виключають матеріяльної вигоди і добробуту свого народу. Та вони є того переконання, що добробут може повстати тоді, коли якийсь нарід живе ще якимись вищими, взнеслими ідеями. Так як чоловік, що дуже хотів би бути багатим, мати гроші, всі матеріяльні вигоди, їсти, пити веселитись — не конче розбагатіє вже від тих матеріялістичних бажань, так само нарід, не конче проживатиме в добробуті, коли на перше місце поставить своє фізичне існування, свої матеріяльні вигоди, а занедбуватиме високі ідеалістичні цілі.

Історія вказує, що власне ті народи, які дуже розсмаковували в матеріяльних добрах — провалювались, хоч нераз і мали високу цивілізацію та культуру. Нарід, що попаде під матеріялістичний вплив не хоче видавати зо себе героїв, які хотілиб гинути за інших. Бо коли найвижчою цінністю є фізичне життя, то з якої рації хтось має його визбуватись? Такий нарід попадає під кормигу іншого народу.

БОЛЬШЕВИКИ В БЛУДНІМ КОЛІ.

Большевики скоро зорієнтувались, що заплутались в блудне коло ідеалізму і матеріялізму. А, зорієнтувавшись, вони давай повертати до „буржуазних предрадсудків" до патріотизму, до „могучості Росії", до Петра Великого, Пушкіна, Ґлінки. Та чи довго вони могтимуть домагатись від своїх громадян ідеалізму в імя матерії — покаже будучність? Советські громадяни чимраз більше усвідомлюють собі фальш цілого цього заложення і відповідно на це реаґують.

ХТО ТВОРИТЬ НАШІ МАТЕРІЯЛЬНІ ЦІННОСТИ?

Над питанням „ідеалізму — матеріялізму" дискутують нині всі народи. Їх часописи стараються це трудне питання подати своїм найширшим читачам в такій формі, яка для них приступна. І в нас не зашкодилоб над цим дискутувати. Та не можна зводити ці дискусії до демаґогічного твердження, мовляв, „хто признає вартість гроша, той вже не може бути ідеалістом". Те твердження є так фальшиве, як фальшивими є претенсії наших радикалів і соціялістів до тих матеріяльних здобутків, які осягає наш нарід в ділянці кооперації, промислу і банковости. Приглянувшись точніше тим матеріяльним здобуткам, побачимо як малу ролю відограли в них радикали й соціялісти. Ті здобутки творили й завідують ними у великій перевазі всежтаки ті, які матерію ставлять на другім місці, а на перше — потреби духа.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ІСТОН, ПА.

З орґанізаційної праці У. Ч. Х.

26. лютого ц. р. загостила до нашої громади голова Українського Червоного Хреста ОДВУ, пані Стефанія Галичин і виголосила на зборах, улаштованих місцевим жіноцтвом, цінний реферат для зібраного громадянства. Головною точкою реферату було висвітлення цеї праці, яку веде молодь у ріднім краю. Бесідниця представила, що молодь провадить тепер орґанізаційну роботу на всіх ділянках нашого життя. Вона працює над економічним піднесенням нашого краю, поширюючи кооперативний рух. Вона працює також над культурним освідомленням нашого селянина, виконуючи свою роботу по читальнях, народних домах та ріжних просвітних гуртках. А зокрема не занедбує наша молодь тої акції, яка має підготовляти український нарід до всенаціонального зриву.

Опісля бесідниця говорила про краєві жіночі орґанізації, про їх працю та про їх участь у загальному поступі нашого народу. Щоб українська жінка могла звідси причинитись до цього загального поступу та принести свою цеголку до будівлі української держави, то це вона може осягнути тільки зорґанізованим способом, закладаючи тут на іміґрації такі орґанізації, які моглиб всеціло віддавати свою працю і труд на користь української справи.

Присутня на зборах молодь і жіноцтво, зацікавлені рефератом, рішили таки на тих зборах зорґанізуватись та створити відділ Українського Червоного Хреста.

За управу 40-го відділу УЧХ:
А. Колодруб, предсідниця;
Ґ. Гринків, заст. предс.;
С. Горон, секретарка;
А. Терлецька, касієрка.

РОЧЕСТЕР, Н Й.

Святочний концерт.

Заходом Союзу Українок від. 6, влаштовано у нас 5 лютого ц. р. святочний концерт в честь Ольги з Левицьких Басараб. Того дня в 6 год. о. Турула відправив панахиду. Опісля всі удались на галю, яка вкоротці була заповнена людьми.

Свято відкрила голова відділу пані Дмитрів і зясувала присутним ціль свята. Далі попросила на бесідника о. Турулу, який розказав про мученичу смерть Ольги Басараб, яка віддала своє життя за українську справу. Хор Боян під проводом дякоучителя М. Білинського відспівав пару пісень, з котрих вивязався дуже гарно. Деклямації виголосили: Славко і Слава Дмитрів, К. Фидоришин, та К. Гунька. Публика нагородила їх оплесками.

Сольо на скрипці і піяні відограли — Ольга і Катерина Дорофей; на гармонії сольо відограла Анна Фліпчук. З виконання були всі задоволені. Черговим бесідником був І. Сидор, що виголосив відповідну до свята промову в анґлійській мові. Сольо відспівала місцева співачка пані Катерина Ґнатків, а скрипкове сольо Бронислав Тиран. Володимир Береза забрав голос та представив ту роботу українського жіноцтва, яку воно бере нині в наших визвольних змаганнях. При кінці забрав слово Мих. Микитинський та закликав приявних, щоб щоб зложили жертви на народні цілі. Занялись збіркою пані: Рибак, Дорофей, Башта і Стахів. Збірка винесла $20.78, котру призначено на Карпатську Україну. На закінчення хор Боян відспівав український національний гимн.

Анна Микитинська,
секр. 6 від. С. У. А.

МІЛВОКІ, ВІСК.

Наша громада пробуджується.

Правду кажуть мудрі люди, що не скількість, тільки якість все ворушить світ зі застою. Українці дуже часто люблять чванитись числом, а не працею. А колиб почислити скільки людей справді працює на громадськім полі і показує своє обличчя в громадських орґанізаціях, то вийшлоб дуже мале число. Деж решта? Спить вічним сном.

Таксамо й ми у Мілвокі спали донедавна, не зважаючи на це, що начисляємо себе поверх двох тисяч людей. Правда, не було в нас людей провідних, що далиб напрям праці, але цьому ми самі винні, бо не зуміли видати їх із себе. І в нас трапляються люди з вищим образуванням, та на жаль, без національного виховання. Батьки заняті особистими, вузькими порахунками, а патріотичне виховання своїх дітей занедбали.

Проте з того тяжкого положення вихід таки можна знайти. Є в нас тепер повний енерґії священик, який по кількох місяцях побуту вже зумів здобути собі симпатію загалу; є надія, що поволі й невірні стануть вірними. Щоб оживити громаду почав о. Журавецький запроваджувати відчити, а це вже запорука, що в майбутнім наша громада дожене все те, що проспала за довгий час. Тут є гарна молодь, що інстинктовно відчуває любов до свойого. Треба тільки, щоб приложили руки старші й показали скарб української культури.

Довідавшись, що орґанізатор ОДВУ п. Леськів перебуває в сусідстві Мілвокі, о. Журавецький запросив його спеціяльним листом і вже на другий день, 19 лютого завітав до нас п. Леськів разом зо студентом університету в Дубюк, п. Годівським. По рефератах про здоровля, які мали в той час представники Сайд шпиталю, наші прелеґенти почали доклади про чисто українські справи. В свойому півтораґодинному рефераті орґанізатор Леськів змалював політичний став на українських землях, а зокрема українського революційного руху на Карпатській Україні. Студент Годівський говорив про моральні вартості громадянства в визвольному русі, та про методи боротьби. А на закінчення завізвав присутніх завязати в нас відділ ОДВУ. Зголосилося 17 людей, а з них вибрано на управу того відділу: Осипа Сенчишина, голова, Емілія Ольшанська, секретарка, Іван Сенчишин, скарбник; Г. Артимко, В. Ґольдман і І. Джекобс — контрольори. Переведено збірку, яка принесла $11.50.

Віджджаючи студент Годівський обіцяв довідуватись до нашої громади частіше. Хочеться вірити, що Мілвокі стане на шлях пробудження і докаже чимало корисних діл.

В. Псюк.

Закон є закон.

— Конче треба мені блощиць і тарганів.

— Для наукових дослідів?

— Ні. Я випроваджуюсь, а закон каже, що мешкання треба віддати в такому стані, в якому застав його при винаймі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в середу, 15. березня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Всіх членів проситься прийти на ці збори бо є справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости. — М. Баран, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70., відбуде свої місячні збори в вівторок, 14. березня, в годині 7. ввечір, в галі У. Н. Дому, 181-183 Фліт Ст. Кожний член повинен прибути на збори і вирівняти свої вкладки до Товариства і до У. Н. Союзу. Є також важні справи до полагодження на тих зборах. Уряд товариства просить членів, щоби привели своїх кревних і знайомих, щоби їх вписати в члени Товариства і У. Н. Союзу, як також щоби члени вписали свої діти до У. Н. Союзу. Хто приведе нового члена, або впише свою дитину, дістане добру нагороду. — Пилип Дмитриха, предс.; Михаїл Самоїл, кас.; Антін Онисик, фін. секр. Адреса секретаря: Anthony Onysyk, 117 Lake St., Jersey City, N. J. Phone: Journal Sq. 2-4298.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячний мітинґ Бр. св. О. Николая, від. 4., відбудеться в вівторок, 14. березня, в 8. годині вечором, під ч. 264 Варен ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важна справа до полагодження. Проситься довгуючих членів прийти і вирівняти свій довг. Хто має нового кандидата, нехай приведе його з собою, а секретар радо впише його в члени У. Н. Союзу. — Н. Пупчик, пр.; В. Черепака, кас.; В. Глива, секр.

Вже знає.

— Я чув, що ти заручився. Якже виглядає твоя наречена?

— Дуже багата жінка.

— Гм, то вже знаю менше більше, як вона може виглядати.

—o—

В коршмі.

— Гальо, пане, ви забули заплатити мені за горівку...

— Гм, чейже я на те її пив, щоби знайти в ній забуття...

—o—

Вірна звірина.

— Так, нема то, як добрий вірний пес. Я мав такого і він раз вирятував мене з дуже прикрої ситуації.

— Оповідайте, це цікаве.

— Склалося так, що я не мав при собі ні сотика, тоді я продав пса за десять долярів.

ГЕН. ФРАНКО ВІДБУВАЄ ПЕРЕГЛЯД МОРЯКІВ.

ДОХОДОВИЙ ПОДАТОК ПЛАТНИЙ ПЕРЕД 15. БЕРЕЗНЯ

Кожна самітна людина або одружена, але коли живе окремо від своєї дружини, чи друга, якщо мала чистого прибутку за 1938 рік більше як $1,000; дальше кожна одружена людина з річним доходом $2,500 або більше, а також кожний, хто мав власне підприємство на протязі 1938 року, з котрого мав не менше $5,000 обороту — обовязані виповняти відповідні бланкети і вислати до податкового бюра найпізніше до 15-го березня.

Подаючи звіт своїх приходів, податковець мусить включити заробітки, платні та інші заплати, одержані за віддані особисті услуги, а також відсотки за банкові ощадности, дивіденди, тощо.

З поданих у звітах загальних сум дозволено відтягати таке:

Самітна людина, або одружена, котра не живе разом з мужем чи жінкою, не платить податку від першої тисячі долярів прибутку.

Одружена людина або „голова родини" не платить податку від суми $2,500 своїх приходів. „Голова родини" це людина, котра фактично вдержує чи перетримує в свому домі одну або більше осіб по крові з собою споріднених або адоптованих.

В додатку до особистого звільнення від плачення податку, дозволяється додавати ще до звільненої суми по $400 за кожного члена родини, крім мужа або жінки, цебто до вісімнаяцять років життя, котрі головно перебувають на вдержанню податковця.

Крім того є ще так званий „кредит запрацьованого доходу", а саме у висоті десять відсотків, котрі дозволяється відтягати від усіх прибутків, не перевижчаючи суми $5,000.

Якщо обоє подруги, цебто жінка і муж, мають доходи, то одно з них може подавати спільний звіт, але особисте звільнення від податку буває тільки від одної суми $2,500, котрі записується на кредит мужа чи жінки, або по половині на кожного.

Понижче це два приклади як доходові податки треба обчисляти:

Скажім, що самітна людина заробила $1,375 і дістала $25 титулом відсотків за ощадности. Отже її загальний річний прихід виносив би разом $1,400. Вона не платить податку від $1,000, а також від додаткових $140 як „кредит запрацьованого доходу". Дальше вона має посвідку для виказу, що зложила $10 на добродійні цілі, котрі може теж відтягнути від податкової суми. Таким чином сума вільна від пдоатку виноситиме $1,150, оставляючи $250 як податковий прихід, від котрого належить заплатити чотири відсотки податку, цебто $10.

Одружена людина, котра має двоє малолітніх дітей, заробила на протязі 1938 року $3,000, а титулом відсотків і дивіденди дістала $200, що становило загальний прихід в сумі $3,200. Особиста пільга виносить $2,500. Вона може відтягнути суму $320 як „кредит запрацьованого доходу", а також $800 за двоє дітей. Таким чином загальна пільга і кредит виноситиме суму $3,620, цебто більше як приходу. Длятого така людина не платить податку, але все одно мусить подавати звіт, бо заробила поверх $2,500 на рік.

Звичайний бланкет, число 1040 А, вживають ті особи, котрих приходи не перевищали суму $5,000. Виповнений формуляр треба заприсягнути перед публичним нотарем або податковим аґентом. Звіт можна доручити особисто або вислати поштою до найближчого податкового бюра в окрузі, де податковець мешкає.

Після приписів податкових законів, за більші приходи платиться багато більші податки. В додатку до „нормального" податку є ще так звані „над податки" від чистих приходів поверх $5,000. Ці „надподатки" збільшаються в міру приходів, а саме почавши від чотирьох відсотків від суми $5,500 до 75 відсотків від суми $5,000,000. Наприклад особа, котра мала приходів 1938 р. $100,000 платить $'3,354 податку, а за $1,000,000 має платити $683,184 податкової оплати.

ФЛІС.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

69-тий Відділ ОДВУ в Ормрод, Па.

Колядували: Д. Бала, Славко Коченаш, І. Мелета, П. Коченаш, А. Падух, С. Люблянецький, В. Сокіл, М. Сулик. По $1 зложили: І. Олійник, І. Карпин, І. Радіо, В. Карабан, П. Плечен, Д. Бала, Гр. Патрайко, А. Ядуш; по 50 ц.: І. Бала, С. Печінка, М. Бала, Н. Щербатий, І. Мелета, К. Ковалик, А. Сімак, В. Коколюс, І. Васлях, П. Нусь, С. Добель, В. Лилік, П. Федьо, С. Гриняк, В. Барна, Г. Бабяк, І. Масляник, О. Севарич, А. Падух, В. Сокіл, Р. Коченаш, В. Ґулькевич, І. Русин, Ст. Любинецький, Г. Боровецький, Н. Коченаш Український Клюб, Н. Коченаш, М. Бобенко, Й. Ґурняк, І. Жеребяк, Д. Драбик, М. Радіо, Г. Стець, М. Суп І. Сулик, С. Гельчак, В. Сокіл, Ст. Райнис, М. Легкий, Н. Промер, Г. Галюлько, С. Ґелета, А. Крайник М. Боднар 35 ц.; А. Мазур 30 ц.; по 25 ц.: П. Бруцяк, А. Патрайко, М. Валях, І. Лойкес, Р. Седлер, Й. Романський, Й. Кость, К. Сотак, С. Сеген, В. Ґавлик, М. Торба, Й. Вихованець, А. Андровський, А. Лазор 20 ц., Й. Решитар, І. Гула, К. Шеляк, З. Новак, М. Кубінець, Д. Бабак, С. Плечин, А. Ґурський, П. Товарницький, М. Сулик, С. Сулик, М. Торба 35ц., М. Романюк 15 ц., М. Барна 10ц., І. Лешин, М. Глива, М. Майкович, А. Крупа, П. Ґреса, М. Сотак, О. Маїцький, М. Галик, К. Торба, К. Ґойда, Ф. Приштач, М. Саюк, М. Салко, І.Незт, А. Ярема, М. Підгорський, М. Касич, М. Лукашевич, Н. Бундра, В. Богуш. Разом $42.45.

Відділ Червоного Хреста ОДВУ в Честер, Па.

По $1 зложили: С. Моренко, Т. Сорока, Кучабська, Гаррісон, о. О. Мицик, Канінґтон, Према, Н. Рубаш, М. Codeршовський, М. Єдинак, С. Рубаш, Т. Рубаш, Соломчак, Бартиш, і С. Бараба 75 ц.; по 50 ц.: М. Равлик, Й. Гашак, Ф. Коцубан, С. Батюк, Бакалець, Чаваґа, Бобяк, Гливяк, Прок, Й. Стеців, А. Крика, П. Василик, Шегда, Кручай, Т. Стеців, Ф. Пастернак, Заяць, Комар, Месик, Н. Коваль, Б. Коцюбан, Мельник, Луцик, Хвалик, Ф. Квісковський, С. Коваль, Миштурак, Федорів, Василик, Брінґлевич, Судоль, Перчак, Артимович, Весоловська, Михайлевич, Ірвінґ, Й. Весоловський, Фідик; по 25 ц.: Білий, Чайковська, Ольшевський, Данилів, Крика, Піншот, Оґар, Ф. Пецюх, І. Кулинич, В. Ксико, Пінкович, Тиман, Блаґітка. Разом $37.

Гемтремк, Міш.

Колядувати ходили члени 4-го Від. ОДВУ, старші та молодь, як рівнож члениці УЧХ-ОДВУ. Хоч в той день висвітлювали фільму „Маруся", проте багато наших членів пішли виконати свій орґанізаційний обовязок, за що їм належиться признання.

Зложили коляду: Тов. ім. М. Шашкевича, 94 від. УНС $10; по $5 від. СУА 26, Д. Шалапай, Н. Тимків, В. Яремчук, С. Прибила, П. Кузик, М. Якимів, О. Солодка ($3 Кар. Україна, а $2 визвольна боротьба); по $3: М. Топоровський, І. Срібняк; по $2: В. Сміт, І. Кульчицький, Н. Горин, П. Ернс, В. Туркевич, П. Старжинський, І. Дибас, Д. Підгайний (на Карпатську Україну), В. Пиндик, Т. Крушкевич, О. Явний, І. Клим, Т. Янік, К. Ярема, Тов. Згода, від. 20., В. Баяр, Пазарина, М. Джумаґа, І. Крупка, М. Стахів, О. Курочка, П. Саґара, Г. Щеремета, В. Нечай, П. Стельман, І. Дубик, П. Сеньків, І. Кривий, В. Ґерула, С. Ткачук, М. Март, І. Заблоцький, о д-р С. Тиханський, Ю. Кульчицький, В. Пішко, Г. Іванович, $1.50, Р. Войтович, В. Будов, М. Кулинич, А.Холявка, Д. Дирбавка, Ю. Фекляш, Д. Сенчук; по $1: А. Заблоцький, Е. Заблоцький, В. Холявка, М. Лечкун, М. Скікевич, І. Лясик, Г. Шило, І. Ксендзик, М. Варіда, М. Прихітко, М. Кузик, М. Головчак, В. Пелин, П. Горняк, А. Патра, П. Коґут, Г. Сенець, М. Сосновський, П. Сеньків, В. Сеньків, В. Ґой, ПЯ. Дмитришин, М. Мацержак, П. Галишин, В. Іґнішин, В. Федючко, І. Ангел, Д. Рубаха, Д. Вороновський, П. Тиро, І. Дмоховський, П. Стахів, В. Соколик, І. Горішна, Д. Ґах, Н. Машталер, Й. Морозовський, І. Федорів, Й. Боднар, П. Сойка, А. Чепечка, І. Скікун, М. Павлюк, Н. Петрук, П. Я. Холява, П. Гринюк, В. Протиняк, П. Цибун, П. Шимко, М. Ставкевич, П. Спиндак, П. Веркув, В. Било, М. Богач, І. Лучка, П. Бас, П. Прокопович, Німец, Підсадний, Солтис, І. Клим, Н. Триш, М. Джумаґа, Н. Мірусь, Николин, Пригарський, Вишковський Тиличюк, Сірко, Батожинський, Л. Білик, М. Черній, О. Ноґа, П. Кухта, М. Баєвський, Г. Васько, Д. Руснак, Г. Кривіцький, Н. Н., В. Кіцул, П. Яблонська, Т. Кузик, А. Стеко, М. Вікарий, І. Костюк, Е. Бирч, К. Бабак, Д. Васько, Д. Войтшин, Ю. Цебринський, О. Шандак, Т. Ґаленда, Р. Романів, В. Філевич, П. Кінапчук, Т. Бабак, Н. Лащук, І. Пінський, І. Кульчицький, В. Крушельницький, П. Войтович, В. Седляр, В. Гавришко, А. Красіцький, д-р А. Т. Кібзей, М. Годованець, І. Гришко, Смарш, Г. Букачевський, П. Турецький, В. Бугай, С. Добжанський, Н. Ґеник, Г. Блажовський, К. Ярема, В. Неґрич, Н. Лозовчук, С. Васкул, Н. Смен, І. Васкул, Н. Ґеник, С. Ґеник, В. Кузич, Г. Кушнір, І. Ґениш, Г. Сулицький, П. Перцвил, Н. Ґеник, І. Ґеник, Ф. Романюк, О. Мілевський, С. Педлей, С. Ґеник, М. Дзендзел, І. Гнатюк, М. Сірко, Т. Стекавич, А. Ґеник, А. Скільський, В. Васкул, О. Сіґда, Н. Мудрий, Г. Мусівшук, М. Старик, П. Кобаса, Т. Данилишин, Н. Прихідко, Г. Терех, Й. Крук, М. Чубка, М. Бабій, В. Кушнір, Д. Цегельник, І. Гайдук, С. Стефаняк, М. Гранко, Й. Білобривка, І. Шмонь, А. Загірняк, М. Дорошенко, Й. Мулярський, І. Галида, С. Хома, С. Шостак, Г. Левко, І. Гава, пані Горішна, К. Кічан, Е. Марушка, Н. Семчишин, М. Сабчик, С. Біла, П. Заяць, Ю. Максимюк, К. Кашуба; по 75 ц.: К. Орлянський, Яцишин; по 50 ц.: А. Шипа, А. Кривіцька, І. Кардаш, В. Кардаш, І. Кудла, М. Коцай, П. Бук, І. Равський, М. Довбуш, М. Янкевич, Н. Войнаровський, І. Булизинський, Тозар, П. Мікула, І. Татаринка, П. Кузь, І. Козіброда, Бардій, Н. Васько, С. Тарот, Д. Сенайко, Н. Лекович, Н. Синютка, П. Скільський, Ю. Кульчицька, Н. Будзал, І. Лехів, М. Коцоновець, В. Багич, Т. Салевич, Г. Шайлович, А. Шавик, П. Балетський, Д. Рудик, пані Луцишин, Г. Бачмаґа, Г. Наконечний, С. Лисак, В. Матвіїв, І. Гаврилюк, Й. Прихідко, С. Зола, М. Кульчицький, Г. Брик, Л. Боднар, С. Кривіцький, А. Ганиш, А. Литвин, А. Зінюк, Фединишин, В. Накольський, К. Кардаш, М. Войтусик; по 25 ц.: Кахувер, П. Панасюк, Н. Н., Г. Палянський, Я. Білецький, Л. Міхоцька. Відділ 4-тий ОДВУ заколядував $209, Червоний Хрест ОДВУ заколядував $109.25. Відділ МУН ч. 2 заколядував $29.75. Разом $348. З того розходу було $5, отже чистого доходу було $343, які переслано на визвольну боротьбу.

4-тий Відділ УЧХ-ОДВУ в Ню Гейвен, Конн.

Колядували: П. Хобозяк, Е. Голубович, А. Куць, О. Попів, Я. Ґіна, С. Мешник, С. Березіцька, П. Марущак, Й. Бурбела, К. Колисняк, Г. Куць, Т. Куць. Зложили: А. Б. В.Н. $12.25; В. Березіцький $5; по $2: С. Дякун, П. Пишка, І. Ройко (стар.), Н. Гуза Н. Войціховський; по $1: Ю. Блаґітка, Ю. Бурбела, А. Кулик, П. Гричащик, В. Кравець, Р. Голубович, І. Плуговський, О. Ґіна, І. Підлісний, о. Р. Волинець, М. Хобозяк, Ф. Бурбан, Н. Лотоцький, С. Журавська, І. Гайнович, І. Гузар, П. Патинок, В. Швайчук, О. Копилець, Т. Дахневич, І. Пирцак, А. Брухаль, Г. Василинюк, Ю. Волинець, С. Литвинюк, Ю. Березіцький, Гнатишин, П. Василик, Ф. Ґаврон, К. Стасюк, М. Сузанський, К. Винничук, П. Равлик, Я. Боґецький, Ф. Левандовський, П. Волиняк, Ю. Климковська, О. Плутовський, А. Чайковська, М. Тайзар, Я. Луцяк, Д. Мешник, Д. Небор, В. Колесняк, Г. Куць; по 50 ц.: Д. Почкур, П. Столяр, М. Сампара, Н. Касіян, М. Попилишин, Г. Наджоґа, І. Хомета, П. Федишин, І. Ройко (син), Н. Деринь, І. Журин, К. Марущак, П. Марущак, І. Каський, Й. Багиріч, П. Небор, В. Ковальчук, І. Чухрій, Н. Хабінець; по 25 ц.: М. Пиварчук, Ф. Федиришин, В. Білоус, А. Бутко. Разом $83.75. Видатків на авто було $5, з того чистого доходу $78.75. Коляду так розділено: $50 на визвольну боротьбу, $10 на інвалідів, $10 на Рідну Школу і $8.75 на українських сиріт в краю.

24-тий Відділ ОДВУ в Дітройт, Міш.

Колядували члени Відділу: К. Михальчук, Г. Маланяк, А. Повшок, Д. Дубрівський. Зложили: гром. С. П. Боднар $7; по $3: д-р А. Кібзей, д-р І. Грибик, М. Дворянин, А. Градовський; по $2: Г. Іваськів, О. Грабовецький, В. Лідик, І. Батрин, В. Польовий, О. Луцейко-Любецький, Г. Свистун, Й. Польовий, П. Попіль, М. Наконечна, Ю. Барна, А. Василів, І. Кусмен, В. Василишин, Українська Мішіґанська Ліґа, А. Блащук! А. Кривий $1.50; по $1: С. Олійник, В. Прокіпчук, М. Гуменюк, Г. Кухар, І. Альчишин, Приймак, М. Зелінський, С. Михайлюк, В. Тарас, С. Костюк, І.Маланяк, І. Семеген, Г. Вовк, І. Форись, М. Ших, С. Онуфрейтон, І. Камінецький, пані А. Т. Кібзей, Н. Войтович, М. Малиновський, Ю. Процан, П. Перон, А. Пшеничний, В. Бартош, О. Бойко, А. Здан, І. Медвідь, Г. Маланяк, М. Лакова, І. Рудянин, Т. Назарук, М. Копанович, І. Топольницький, А. Топольницька, Т. Бурбан, В. Козаченко, І. Стружавський, К. Михальчук, І. Столяр, І. Петричкович, В. Візничак, д-р М. Качмар, І. В. Іванчук, М. Коваль, С. Слупецький, Т. Винничук, Ю. Пелюх, Т. Кіхтан, С. Левкут, О. Шкрибало, І. Дячун, Н. Сеген; І. Кост 75 ц.; Д. Дубрівський 65 ц.; по 50 ц.: Ф. Ковальчук, М. Ліпошак, Т. Ковальський, Н. Стець, В. Дармолюк, В. Білей, А. Сеньчак, по 25 ц.: О. Микитюк, М. Марків, І. Барабан, П. Сікорський; дрібними 10 ц. Разом $110.50.

(Дальше буде).

ВПРАВИ ГРАЧІВ.

У Клірвотері, в стейті Флорида, в таборі бейзболових грачів бруклинської фірми Доджерс менаджер Ліо Дурочер наглядає над вправами грачів, які вони мусять виконувати на основі контракту, щоби приготовитися до літнього сезону.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 5. березня 1939. р. по короткій недузі розпрощався з тим світом довголітний член Бр. св. Кирила й Методія, від. 86. У. Н. Союзу в Олифанті, Па.,

СИМОН МИТРЕНКО.

Покійний походив зо села Завадка Риманівська, повіт Сянок, Галичина. До Америки приїхав у 1888. році. До У. Н. Союзу вступив 1894.

Покійний оставив у глибокому жалю дружину Пайзу, доньок Марію і Любу, синів Петра, Григорія й Івана, та брата Григорія й сестру Нацьку в краю і брата Якова в Олифанті, Па.

Похорон відбувся з дому жалоби, 534 Делавер ул., в середу, 8. березня. Майже вся українська громада з Олифанту і околиць та численні знайомі й приятелі покійного і його родини з дальших околиць взяли численну участь в похороні. Всі з великим жалем прощали блаженного на вічний відпочинок.

Нехай вільна земля Вашинґтона буде Йому пером!

П. Саламаха, секр.

Дня 21. лютого 1939. р. по тяжкій операції померла в Милвокі, Віс., членица Тов. Ім. Івана Франка, від. 103. У. Н. Союзу

МАРІЯ ГАРАСИМОВИЧ.

Покійна походила зо села Підзвіринець, повіт Рудки, Галичина. Була тихої і доброї вдачі. Завше помагала й ніколи не відказувала на народні цілі. Милвоцька громада відчуває глибокий жаль по покійній Марії.

Прожила 51 рік життя. Похорон відбувся 24. лютого з укр. прав. церкви Покрови Преч. Діви Марії. Покійна похоронена народовім пол. цвинтарі на вічний спочинок. Оставила мужа Филипа вдівцем і сиротами шестер дітей, двоє із них подружених.

Нехай земля Вашинґтона буде Їй пером!

Подав секретар Барсук.

Наші в театрі.

Мойше й Іцко виходять з театру.

— Але добре грав той головний артист, — каже Мойше. — Як крикнув: „Держіть злодія!", то я хотів утікати геть із салі.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(56)

Як тільки Тарзан пустився в напрямку одного жевріючого черепа, той відразу десь зник. Та чутке вухо, а також ніс, Тарзана відразу пізнали, що дивовижні черепи це якісь фізичні тварини, бо залишають за собою шелест, а також людський запах. По тім шелесті і запаху Тарзан наздігнав цю дивну тварину, що нагло втратила своє світло, і схопив її впоперек.

В руках він почув, що зловив якогось чоловіка. А коли обернув його знов до себе побачив знов горіючий людський череп. Пальцями він теж відчув, що цей череп є з правдивої кости. Але тепер він немав багато часу роздумувати над тим. Він був занятий боротьбою з тим дивним чоловіком, який у боротьбі виявляв величезну силу.

Але Тарзан поконав його та притягнув до товариства. Показуючи його Огабому, Тарзан сказав: „Бачиш, це не є ніякі демони, а звичайні люди, які нафосфоризували людські черепи і ними по ночах страшать інших". Тарзан уважав за відповідне сказати це Огабому, щоб не зворохобити проти себе чорних. А, звертаючись до інших членів товариства, він їм пояснив, що це мешканець Атару.

Тарзан не знав, що робити зо зловленим атарцем. Покищо атарці не завдали їм ніякої кривди. Тому він звернувся до вязня і сказав: „Тепер можеш вертати до своїх і їм сказати, що вони не залякають Тарзана". Атарець радо скористав з цього дозволу і зник в пітьмі ночі. В тій хвилі прибігла Маґра і закричала, що зникла Марія. Її прибрали атарці.